

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 20.4.2006
Sayı : 11210

7/13835

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın yazılı olarak Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından yanıtlanmasını dilerim. Saygılarımla.

Prof. Dr. Mehmet Tomanbay
Ankara Milletvekili

Türk Dil Kurumu'nun son 23 yıl içinde standart dili ve yazım (imla) birliğini büyük ölçüde bozduğu, dilimize ilişkin yanlış uygulamaları, Milli Eğitim Bakanlığı eliyle okullara soktuğu iddia edilmektedir. Öte yandan Türk Dil Kurumu'nun gördüğü tepki üzerine Yazım Kılavuzu ile Türkçe Sözlük'ün her baskısında sessizce değişiklikler yaptığı, örneğin ilköğretimin 6. yılındaki bir öğrencinin liseye geçtiğinde başka yazım kurallarıyla karşılaştığı da belirtilmekte ve dilde kargaşaya neden olduğu söylenmektedir.

TDK'nun özellikle 2005 Eylül'ünde yayımladığı Türkçe Sözlük'le, bugüne dek dile verdiği zararı birkaç katına çıkardığı dile getirilmektedir. Bu durumda:

1 - TDK, 2005 Eylülünde yayımladığı sözlükte;

acele posta, acıklı komedi, adam adama savunma, adam yokluğunda, adres defteri, ahir zaman peygamberi, ağır vasıta ehliyeti, Arap alfabesi, balon lastik, bile bile lades, bira bardağı, boğazına düşkün, bulaşık deterjanı, çatal bıçak takımı, dediğim dedikçi, dubleks daire, elbise dolabı, erik hoşafı, ezan vakti, film yıldızı, gâvur inadı, göbek havası, güneş gözlüğü, hayır sahibi, ıslatma suyu, iş seyahati, kansız ameliyat, kubbeli fırın, külhanbeyi ağzı, lamba karpuzu, lavabo musluğu, makam arabası, medya maydanozu, namaz seccadesi, oy sandığı, övünç çizelgesi, pandispanya gazetesi, perdesi sıyrık, rakı âlemi, sabah ezanı, şarap çanağı, şöhret sahibi, tavuk kümesi, telaşe müdürü, toparlayıcı krem, tuvalet kâğıdı, uyku sersemi, üçler yediler kırklar, vergi kaçakçısı, viski bardağı, yağlı müşteri, yemek duası, yıldırım aşkı, yürekler acısı, zehir hafiye...

gibi yüzlerce tamlama, deyim, söz öbeğini maddebaşına taşımış mıdır? ,

2- Eğer taşıdı ise Türkçenin sözvarlığı yapay ve yanlış bir yolla şişirilmiş midir?

3- Şişirildi ise "104.481 sözvarlığı, maddebaşı ve maddelerin içinde toplam 77.407 söz" olduğu söylenerek kamuoyu yanıltılmış mıdır?

4- Sözlükte "kalem kutusu, adres defteri, can arkadaşı, çalışma masası, makam arabası, İspanyol müziği, bira bardağı, tapu memuru..." varsa, bütün kutu, masa, defter, araba, müzik, bardak türleri, bütün görevler, sanlar...vb. bulunmalı mıdır?

5- “Bey pazarı baklavası, Adana kebabı, Siirt battaniyesi...” gibi tamlamalar varsa, “Ayaş dutu, Amasya elması, Çorum leblebisi, İzmit çinisi...” gibi tamlamalar niye alınmamıştır?

6- “Start almak, start vermek, sahne almak...” gibi yanlış çeviriler, bozuk kullanımlar sözlüğe alınmış, OKEYLEMEK gibi bir de eylem (fiil) dilimize sokulmuş mudur? Eğer sokulmuş ise bu durum Türkçenin mantığını zedelememekte midir?

7- TDK;

“anchorman (İng.), aria (İt.), au pair (Fr.), billboard (İng.), blender (İng.), bodyguard (İng.), brick game (İng.), broker (İng.), cash cart (İng.) change (İng.), charter (İng.), chat (İng.), check-in (İng.), check-point (İng.), check-up (İng.), chobitation (Fr.), factor (İng.), factoring (İng.), fair-play (İng.), final-four (İng.), full-time (İng.), grill (İng.), grossmarket (Alm.), long-play (İng.), manuel (İng.), mega store (İng.), mortgage (İng.), non-stop (İng.), off-line (İng.), post it (İng.), prime time (İng.), printer (İng.), rafting (İng.), rating (İng.), reiber (Alm.), stand-by (İng.), transporter (İng.), tubeless (İng.), rambo (İng.)...” gibi birçok yabancı sözcüğü özgün yazılışlarıyla mı sözlüğe almıştır?

8- Eğer bu yabancı sözcükler özgün yazımlarıyla sözlüğe alındı ise; alınan bu yabancı sözcüklerin çoğunun “blender: karıştırıcı; bodyguard: koruyucu; full-time: tamgün; factor: etken, etmen...” gibi Türkçede karşılığı olduğu bilinmemekte midir?

9- Bu yabancı sözcüklerin kimisi “arya, çekap, faktör, longpley, printır, gril...” gibi Türkçe söylenişleriyle dilimizde varlığını sürdürmektedir.

Bu sözcükler, bunlar niçin özgün biçimleriyle yazılmıştır? Bu hangi dilin sözlüğüdür; Türkçenin mi, İngilizcenin mi?

10- Sözlükte devrim, inkılap ve reform kelimeleri aşağıdaki gibi mi tanımlanmıştır?

“devrim is. 1. Belli bir alanda hızlı, köklü ve nitelikli değişiklik. 2. İhtilal: Fransız devrimi. 3. esk. İnkılap. 4. esk. Çevrilme, katlanma, bükülme.”

“inkılap is. Ar. inkılab 1. Toplum düzenini ve yapısını daha iyi duruma getirmek için yapılan köklü değişiklik, iyileştirme, devrim, reform: Yazı inkılabı. 2. esk. Bir durumdan başka bir duruma geçiş, dönüşüm: “Münevver Türk kadını inkılaptan çok evvel çarşafı atmış ve kaçgöçü kaldırmıştı.” -. P. Safa. inkılap etmek bir durumdan başka bir duruma dönüşmek.”

“reform i. Fr. Daha iyi duruma getirmek için yapılan değişiklik, iyileştirme, düzeltme, ıslahat: Dil reformu.”

11- Eğer tanımlar böyle ise bu tanımlamalar doğru mudur? Bu tanımlara baktığımızda Mustafa Kemal’in başlattığı eylem, sıradan bir “iyileştirme, düzeltme” olarak mı nitelenmektedir?

12- Sözlükte, “Miraç Gecesi, Miraç Kandili, Mevlit Kandili...” gibi dinsel öğeler maddebaşına taşınırken, Kurtuluş Savaşı, “Milli Mücadele” madde içinde mi yer almıştır? Yazı İnkılabı, Harf Devrimi hiç yer almamış mıdır? “ahir zaman peygamberi, adam adama savunma ...” gibi uzun tamlamalar varken, “Atatürk ilke ve inkılapları” (ya da devrimleri) ve “Türk Devrimi” yok mudur?

Harf Devrimi, Dil Devrimi, Atatürk ilke ve devrimleri, Kurtuluş Savaşı gibi ulusal eylemleri, olayları adlandıran, anımsatan sözler, söz öbekleri özellikle mi alınmamıştır?

13- Sözlükte, “tasfiye, tasfiyeci, tasfiyecilik...” ise, özleştirme, özleştirmeci, özleştirmecilik olarak mı gösterilmektedir? Eğer böyle gösteriliyorsa; TDK, “Bir dili yabancı öğelerden arıtarak arı, katışıksız bir duruma getirmeyi ve kendi imkânlarıyla geliştirmeyi amaçlayan çalışma” demek olan, “özleştirmecilik” sözcüğünün tanımına, “tasfiyecilik, pürizm” terimlerini hangi bilimsel gerekçelerle eklemiştir?

14- Yukarı da sorduğum iddiaların bir tanesi bile doğru ise bu denli yanlış ve bilimsel gerçeklerden uzak bir sözlüğün güzel Türkçemize çok büyük zararlar verdiğini ve bu nedenle böyle bir sözlüğü yayınlamaktan vazgeçmeyi ve yayınlananları dağıtımdan çekmeyi düşünür müsünüz?

15- Güzel Türkçemize yakışan bilimsel temellerde hazırlanan yeni bir sözlük çalışması başlatacak mısınız?